Täysistunto

Keskiviikko 18.2.2026 klo 14.00—17.15

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 190/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies! Ensimmäinen tänään esittelemäni hallituksen esitys koskee asuntorahoituksen sääntelyä.

Esityksen tavoitteena on lisätä kotitalouksien valinnanvaraa ja mahdollistaa sääntelyn joustot taloudellisissa laskusuhdanteissa. Esityksessä ehdotetut toimet sovittiin keväällä 2025 hallituksen puoliväliriihessä osana Suomen talouskasvua elvyttävien toimenpiteiden kokonaisuutta. Vaikka joitain merkkejä asuntokaupan elpymisestä on ollut nähtävissä, niin asuntomarkkinat ovat olleet edelleen heikohkossa vireessä, ja kauppamäärät ovat nousseet maltillisesti. Asuntomarkkinat ja rakentaminen ovat toisiinsa kytkeytyneitä ja tietysti tärkeä osa Suomen kansantaloutta.

Sääntelyä joustavoittamalla voimme vaikuttaa asuntorahoituksen ehtoihin. Tarvittaessa näitä ehtoja keventämällä voimme matalasuhdanteessa tukea asuntomarkkinoita ja sitä kautta rakentamista. Tähän tavoitteeseen pyritään nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä. Asuntorahoituksen saatavuutta helpotettaisiin käytännössä kolmella tavalla: Ensinnäkin Finanssivalvonnalle mahdollistettaisiin asuntolainakaton keventäminen matalasuhdanteissa. Toiseksi asuntoluottojen enimmäistakaisinmaksuaikaa pidennettäisiin 35 vuoteen. Kolmanneksi asuntoyhteisöluottoja koskevia rajoituksia muutettaisiin niin, että niitä olisi mahdollista tarvittaessa helpottaa valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi Finanssivalvonnan seuraamusmaksuja koskevaa säännöstä muutettaisiin EU:n vertailuarvoasetuksen muutoksen takia.

Esityksen vaikutusten arvioidaan olevan maltillisia, koska sääntely pysyy pitkälti muuttumattomana. Muutoksilla annetaan ennen kaikkea lisävälineitä reagoida asuntomarkkinoiden matalasuhdanteisiin. Samoin muutoksilla mahdollistetaan nykyistä pidemmät asuntolainat, jolloin kotitaloudet voivat entistä paremmin säästää ja sijoittaa lainanhoidon ohella. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitus saattaa voimaan 1. huhtikuuta 2026.

Hyvä puhemies! Toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.08 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Ehdotettu muutos luottolaitoslakiin on ennen kaikkea päätös siitä, miten Suomessa huolehditaan turvallisen arjen perustasta eli kodeista. Kodin on oltava turvallinen paikka, ja jokaisella suomalaisella on oikeus kotiin. Asuntomarkkinat ovat olleet poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa, ja rakennusalan syvä taantuma heijastuu suoraan perheiden, työntekijöiden ja koko talouden arkeen. Nyt esitetty maltillinen jousto asuntorahoituksen sääntelyyn varmistaa, että asunnon vaihtaminen, asuminen ja rakentaminen eivät pysähdy kohtuuttomien reunaehtojen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Esityksen ytimessä on pidemmän asuntolainan mahdollisuus, joustavampi lainakatto ja taloyhtiölainojen sääntelyn keventäminen silloin, kun suhdannetilanne sitä edellyttää. Näillä muutoksilla emme kiihdytä velkaantumista hallitsemattomasti vaan annamme markkinalle hengähdystauon ja kotitalouksille enemmän tilaa suunnitella asumistaan omista lähtökohdistaan. Kun kuukausierät kevenevät ja omarahoitusosuuden vaatimukset joustavat, yhä useammalla ihmisellä on mahdollisuus muuttaa työn perässä, löytää perheelle sopivampi koti ja rakentaa omaa talouttaan vakaammalle pohjalle.

Arvoisa puhemies! Inhimillinen asuntopolitiikka ei tarkoita vain keskiarvoja tai korkokäyriä. Se tarkoittaa sitä, että ihmisellä on paikka, jossa nukkua, syödä, elää ja voida hyvin, paikka, jota kutsutaan kodiksi. Suomessa on pyritty määrätietoisesti asunnottomuuden vähentämiseen, mutta asuntomarkkinoiden vaikeudet ovat lisänneet painetta kuntien ja järjestöjen työhön. Siksi on tärkeää, että asuntotuotanto ja asuntokauppa pääsevät uudelleen liikkeelle. Kun rakennusala työllistää ja uusia koteja valmistuu, helpottuu myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanne. Koti on aina muutakin kuin seinät. Se on edellytys kiinnittyä työelämään, koulutukseen ja yhteiskuntaan. Se on edellytys arjen turvallisuudelle. Nämä tärkeät uudistukset tukevat tavoitteitamme turvallisten kotien tarjoamisesta kaikille antamalla asumisen rakenteille vakautta ja ennakoitavuutta.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä edistämme kestävämpää ja oikeudenmukaisempaa asuntopolitiikkaa, jossa vaikutukset ulottuvat kotitalouksien arjesta koko kansantalouteen. Kun huolehdimme siitä, että suomalaisilla on mahdollisuus löytää koti ja pitää siitä kiinni myös talouden myrskyssä, huolehdimme samalla myös turvallisen arjen edellytyksistä. Juuri niistä kodeista tässä uudistuksessa on viime kädessä kysymys. — Kiitos, arvoisa puhemies. [Tuomas Kettunen: Oma koti kullan kallis!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

14.12 **Anette Karlsson sd:** Arvoisa puhemies, ärade talman! On tärkeää, että asuntorahoituksen sääntelyä tarkastellaan ja että ensiasunnon ostajien asemaa pyritään vahvistamaan. Laina-ajan pidentäminen 35 vuoteen ja enimmäisluototussuhteen nostaminen 95 prosenttiin voivat helpottaa asunnon hankintaa. Samalla pidempi laina-aika kasvattaa kokonaiskustannuksia ja sitoo kotitalouden velkaan entistä pidemmäksi ajaksi. Lakimuutos ei myöskään automaattisesti muuta pankkien luotonmyöntökäytäntöjä, joten vaikutukset riippuvat rahoitussektorin käytännöistä.

Kun lainaa myönnetään lähes koko asunnon arvoa vastaan, puskurit ovat ohuet korkojen noustessa tai hintojen laskiessa. Ylivelkaantumisen taustalla ovat kuitenkin useimmiten vakuudettomat kulutusluotot, mutta velkataakan kasvu lisää silti haavoittuvuutta.

Valitettavasti hallitus on samaan aikaan poistanut ensiasunnon varainsiirtoverovapauden ja uudistanut asp-järjestelmää tavalla, joka on jättänyt sen monin osin vähemmän houkuttelevaksi kuin tavallisen asuntolainan. Asp-järjestelmää tulisi korjata niin, että se aidosti tukee säästämistä ja ensimmäisen asunnon hankintaa.

Asunto-osakeyhtiöiden osalta yhtiölainaosuuden kasvattaminen ja laina-aikojen pidentäminen lisäävät osakkeiden riskejä. Suuret yhtiölainat altistavat kotitaloudet korkojen nousulle ja rahoitusvastikkeiden äkillisille muutoksille, ja maksuvaikeuksissa vastuu voi siirtyä muille osakkaille.

SDP on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan ensiasunnon varainsiirtoverovapauden palauttamista ja määräaikaista korkovähennystä. Toivon, että hallitus arvioi nämä esitykset vakavasti, jotta niitä voitaisiin vielä tällä hallituskaudella edistää osana kestävää ja vastuullista asuntopolitiikkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.15 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Tärkeintä tässä esityksessä on, että se vahvistaa kasvun edellytyksiä. Se helpottaa ensiasunnon ostamista ja mahdollistaa asunnon hankinnan nuorempana. Pidempi laina-aika pienentää kuukausierää, jolloin kotitalouksille jää varoja myös muuhun kulutukseen, säästämiseen ja sijoittamiseen. Se tukee kotimaista kysyntää ja talouden elpymistä.

Puhemies! Kyse on esityksestä, joka tukee rakentamista, asuntokauppaa ja koko kansantaloutta. Iso kiitos ministeri Puistolle tästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

14.15 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa pääministeri Orpon hallituksen puoliväliriihen kasvutoimia, joissa linjattiin asuntorahoitussäätelyä koskevista uudistuksista. Hallituksen esityksessä ehdotetaan useita muutoksia, jotka vaikuttavat asuntolainojen ehtoihin ja myös asuntokaupan dynamiikkaan. Yksi merkittävimmistä on laina-ajan pidentyminen 30 vuodesta 35 vuoteen. Pidempi laina-aika laskee kuukausierää ja voi madaltaa kynnystä asunnon ostamiselle, mutta samalla on muistettava, että pidempi maksuaika kasvattaa kokonaiskorkokuluja koko laina-ajalta. Pienempi kuukausittainen lainanlyhennys voi kuitenkin olla monelle perheelle ratkaisevaa, etenkin tulotason vaihdellessa.

Esityksen mukaan helpotuksia tehtäisiin myös asuntoluoton enimmäisluototussuhteeseen ja asuntoyhteisöluottoja koskeviin rajoituksiin. Näiden muutosten tavoitteena on edistää säästämistä ja sijoittamista, tukea asuntokauppaa ja rakentamista, helpottaa asunnon vaihtamista ja joustavoittaa asuntorahoitusta koskevaa sääntelyä. Suomen pankkisektori on vakavarainen ja vahva. Pankit ovat kuitenkin olleet luotonannossa varovaisia, mikä on heijastunut myös asuntomarkkinoihin. Nyt on tärkeää, että poliittiset linjaukset heijastuvat myös pankkien toimintaan ja asuntomarkkinat lähtevät elpymään, mikä on myös kansantaloudellisesti tärkeää.

Kristillisdemokraattien mielestä notkeampi rahoitusjärjestelmä auttaa sekä ensiasunnon ostajia että niitä, jotka haluavat siirtyä suurempiin koteihin perheen kasvaessa. Koska kal-

liit asumiskustannukset vaikuttavat syntyvyyteen, on vastuullisen lainanoton ja lainanannon merkitys elintärkeää vastaisuudessakin ja erityisesti nyt ennätyksellisen matalan syntyvyyden aikana tärkeää. Nuoret perheet kantavat harteillaan suurta vastuuta. He tekevät arjessaan valintoja, joiden vaikutukset ulottuvat vuosikymmenten päähän. Asunnon osto on suuri taloudellinen sitoumus. Siksi sen ajoitus, rahoitus ja ehdot merkitsevät paljon erityisesti tilanteessa, jossa pätkätyöt ovat yleisiä ja määräaikaisuudet arkipäivää.

Vaikka talouspuheet ovat olleet viime vuosina synkkiä, on suomalaisissa kotitalouksissa nähty myös myönteistä kehitystä. Kotitalouksien velkaantuminen on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2020 lähtien. Samaan aikaan on kuitenkin todettava, että asuntovelallisten velkaantumisaste on edelleen kansainvälisesti vertaillen korkea. Tämä kertoo siitä, että niillä kotitalouksilla, jotka ovat velkaa, velkaa on paljon suhteessa tuloihin. Täällä kuuluikin jo jostakin tuolta takaa, että ”oma koti kullan kallis”, miten meillä tavataan sanoa. Oma koti merkitsee turvaa, jatkuvuutta ja mahdollisuutta rakentaa elämää pitkällä aikavälillä. Hallituksen tavoitteena on saada asuntomarkkinat liikkeelle myös epävarmoina aikoina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

14.19 **Pauli Aalto-Setälä kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille erittäin tärkeästä ja hyvästä hallituksen esityksestä. Me olemme tässä salissa puhuneet paljon siitä, miten ihmisten on vaikea saada lainaa ja miten asuntomarkkina ei ole lähtenyt liikkeelle. Tämä on konkreettinen esitys sen edistämiseksi, että ihmiset saisivat lainaa ja asuntokauppa lähtisi liikkeelle. Tämä helpottaa lainansaantia, tukee asuntokauppaa ja rakentamista. Asunnon vaihtaminen helpottuu, ja rahoitusmarkkinat voivat reagoida suhdanteisiin aiempaa joustavammin. On aika vähentää holhousta ja mahdollistaa suomalaisille myös vaurastuminen. Tämäntyyppiset laina-ajat, mitä me täällä otetaan käyttöön, ovat samoja kuin Ruotsissa, ja ainakaan ruotsalaiset eivät ole sitä pystyneet sössimään, tuskin mekään täällä. Ehkä luotamme kansalaisiin. Pankkien testithän pysyvät edelleen, niin että mitään isoa riskiä tässä ei ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

14.20 **Karoliina Partanen kok:** Arvoisa puhemies! Maanantaina uutisoitiin, että suomalaisten palkansaajien ostovoima on vahvistunut huomattavasti ja palautunut jo vuoden 2022 tasolle. Tästä voi kiittää niin ammattiliittojen neuvottelemia palkankorotuksia kuin myös hallituksen tekemiä veronkevennyksiä. Ostovoiman vahvistumisesta huolimatta kuluttajat pohtivat tällä hetkellä, mitä tehdä tällä parantuneella ostovoimalla: laittaako lisää sukanvarteen, vai lähteäkö ostoksille? Suomalaisilla on ennätysmäärä euroja tileillä ja säästöissä tällä hetkellä.

Raha olisi todella hyvä saada kiertoon, ja se vaikuttaisi piristävästi talouskasvuun. Haluamme kannustaa suomalaisia asunnon vaihtamiseen ja kuluttamiseen myös tänään käsiteltävänä olevalla muutoksella. Kiitos esityksestä ministerille. Tämä muutos tuo perheiden arkeen joustoa. Asuntolainojen kuukausierän pienentyminen voi ratkaista sen, pystyykö perhe vaihtamaan asuntoa tai muuttamaan työn perässä muualle. Se voi myös ratkaista sen, uskaltaako kuluttaa muuhun kuin asunnon ostamiseen tai vaihtamiseen.

Esityksen ollessa lausunnolla jotkut tahot pohtivat sitä, voiko tämä esitys johtaa asuntovelallisten velkaantumiseen. Lain tarkoituksena ja tavoitteena on kuitenkin antaa markki-

noille hieman hengitystilaa tässä tilanteessa, jossa velkaantumisaste on jo laskenut huipustaan. On myös tärkeää, että tällä muutoksella tuetaan työllisyyttä ja kasvua, rakentaminen kun on 6—7 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta, ja se työllistää noin 170 000 suomalaista. Asuntomarkkinoiden elpyminen ja tämä uudistus tukevat siten koko taloutta.

Arvoisa puhemies! On myös tärkeää saada pankit mukaan tähän toimintaan lainoittamaan niin yksittäisiä ihmisiä kuin myös rakennusliikkeitä, yrityksiä korjausrakentamaan ja niin edespäin. Tällä hetkellä saamme huomattavan paljon erittäin huolestunutta viestiä niin yksittäisiltä ihmisiltä, suomalaisilta, kuin myös yrityksiltä siitä, että pankit eivät luotota. Sellaiset yritykset saavat lainaa, jotka sitä eivät tarvitse, mutta yritykset, jotka tarvitsevat lainaa, eivät sitä saa. Pankit myös avoimesti kertovat siitä, että luottotappioita ne eivät juurikaan tee, mikä kertoo omalta osaltaan kyllä vääristyneestä tilanteesta rahoitusmarkkinoilla. Suomi ei nouse ilman sitä, että myös pankit ottavat vastuunsa ja kantavat huolta siitä, että Suomeen syntyy talouskasvua. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.23 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa puhemies! Suomalaisten kotitalouksien ylivelkaantuminen on laaja ongelma, ja samaan aikaan ongelma on myös se, että monet suomalaiset eivät ole pystyneet hankkimaan omaa asuntoa, koska lainansaannin ehtoja on osittain vedetty aivan liian tiukille. Valtaosa suomalaisten kotitalouksien velasta liittyy asumiseen. Kotitalouksien maksuhäiriöt ovat viime vuosina lisääntyneet, mutta on huomattava se, että nämä maksuhäiriöt johtuvat pääosin ja lähes pääasiassa muista kuin asumiseen liittyvistä asuntolainoista. Nämä maksuhäiriöt ovat syntyneet pääasiassa erilaisista tili- ja kertaluotoista.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys onkin hyvin oikeansuuntainen ja järkevä, se, että helpotetaan ihmisten mahdollisuutta saada asuntolainaa järkevillä, joustavilla ehdoilla. Nyt tosiaan tämän esityksen mukaan asuntoluottojen enimmäistakaisinmaksuaikaa pidennettäisiin 30:stä 35:een vuoteen, ja samaan aikaan myöskin muutetaan enimmäisluottosuhdetta sillä tavalla, että lainaa voisi saada pienemmällä omarahoitusosuudella. Nämä tulevat helpottamaan tavallisten suomalaisten asuntohaaveiden toteutumista. Tämä on aivan oikein ja hyvin järkevä ja tosiaankin vastuullinen tapa helpottaa asuntolainan saantia sillä tavalla, että ei kohoteta riskiä kotitalouksien ylivelkaantumiselle.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä todetaan, että näiden muutosten myötä samankokoinen laina on mahdollista saada pienemmällä kuukausittaisella maksuerällä ja että tällöin alentuneet velanhoitomenot on mahdollista käyttää säästämiseen, sijoittamiseen tai kuluttamiseen. Esityksessä toki tuodaan esiin sekin, että on vaikea arvioida sitä, kuinka suuri osuus esimerkiksi tästä käytettävissä olevien tulojen lisäyksestä sitten siirtyy kulutukseen tai sijoittamiseen, mutta tuodaan esille se, että jos nämä lisääntyneet tulot johtavat kotimaisen kulutuksen kasvuun, niin myöskin tällä on tietysti sitten osaltaan osuutta talouskasvuun ja sen tukemiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.25 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esittelystä. Tässä ollaan tosi tärkeän kysymyksen äärellä, koska asuntomarkkinat ovat hyytyneet käytännössä täydellisesti ja asuntorakentaminen on pudonnut sieltä reilusta 30 000:sta noin 20 000:een

vuodessa eli asuntoja valmistuu todella vähän — taitaa olla pienimpiä lukuja vuosikymmeniin. Tässä mielessä kaikki toimet, millä asuntomarkkinoita yritetään elvyttää, ovat hyvästä, koska ne näkyvät meillä heti työllisyydessä ja taloudessa. Rakentaminen on siitä hyvä toimiala, että kaikki toimenpiteet näkyvät aika nopeasti sitten, kun niitä päätöksiä tehdään.

Asuntojen osalta mielenkiintoista tässä on se, kun me paljon puhutaan täällä velasta, että kun asuntoihin liittyviä velkoja on suomalaisilla noin 150 miljardia tällä hetkellä ja valtionvelka on tämän vuoden lopussa 201 miljardia, niin me näemme tämän mittaluokan, kuinka isoista summista tässä puhutaan käytännössä, ja siinä mielessä liikutaan aika isolla pensselillä. Kotitalouksilla velkaa on 106 miljardia ja asuntoyhtiöillä 45 miljardia, eli tämä jakautuu tällä tavalla. Suomalaisista 23 prosentilla on asuntovelkaa, kotitalouksista — kun katsotaan kotitalouksien kautta — 29 prosentilla. Eli tämä sinänsä on aika montaa ihmistä koskettava asia.

Nyt kun tässä on tämä tausta näissä isoissa luvuissa näin, niin sitten vielä se, mikä jää tässä esityksessä vähän vähemmälle, on tietenkin se, että ihmisten käyttäytyminen on muuttunut aika paljon. Nykyään asutaan vuokralla entistä enemmän. Isoissa kaupungeissa taitaa olla jo niin, että asuntokunnista yli puolet asuu vuokralla. Eli tämä koskee nyt yhtä osaa asumista, kun omistusasujille nyt näitä aikoja pidennetään käytännössä. Eli tämä on hyvä lakiesitys, mutta täytyy muistaa tämä kokonaisuus, missä tässä ollaan.

Nämä pidemmät laina-ajat madaltavat tietenkin lainan kuukausierää, ja siinä mielessä se tuottaa tavallaan sen vaikutuksen, mitä tässä tavoitellaankin, eli sen, että se asumisen kulu kuukausitasolla saataisiin alemmas. Tämän tietenkin pitää myöskin tulla käytännöksi, eli pankkien pitää nyt sitten ruveta ottamaan näitä käytäntöjä jatkossa vastaan. Tämä on mielestäni se seuraava kysymys: miten me valvotaan, että tämä muuttuu sitten käytännöksi?

Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä esitys, mutta tämä olisi tarvinnut välttämättä kylkeensä sen sysäyksen asuntomarkkinoille, että olisi laitettu ensiasuntojen varainsiirtoveron huojennus tähän mukaan. Silloin me oltaisiin saatu ensimmäiset asunnot liikkeelle, koska aina ketjut synnyttävät uusia asuntokauppoja. Me oltaisiin tätä saatu vietyä tällä tavalla. Että tämä tästä, tätä olisi kaivattu tämän esityksen yhteydessä. Mutta muuten nämä esitykset ovat oikeansuuntaisia, ja näitä on helppo kannattaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

14.29 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä esityksen tavoitteena on kehittää sääntelyä niin, että asuntorahoituksen saatavuutta on mahdollista helpottaa joustavammin matalasuhdanteissa. Näin esityksellä parannetaan asuntorakentamisen ja kaupan edellytyksiä etenkin tilanteessa, jossa asuntojen hinnat ja kauppamäärät laskevat.

Asuntoyhteisöille asetettuja rajoitteita ehdotetaan muutettaviksi antamalla uusi valtioneuvoston asetus eräistä asuntoyhteisöluottoja koskevista rajoituksista. Asetus mahdollistaisi enimmäisluotto-osuuden asettamisen 60—70 prosentin välille ja 1—2 vuotta kestävän lyhennysvapaan ensimmäisen viiden vuoden aikana uudiskohteen käyttöönotosta sekä enimmäislaina-ajan asettamisen 30 ja 35 vuoden välille.

Tältä osin näen tämän tietysti myönteisenä, kun puhutaan uudisrakentamisesta ja siihen liittyvistä piristämistarpeista. Otan kuitenkin esiin huoleni siitä, kun puhutaan asunto-osakeyhtiöistä, että siellähän meillä on valtakunnassa aika laaja tämmöinen korjausremonttipommi odottamassa, nimenomaan asunto-osakeyhtiöitä kun ajatellaan. Siellä on asunto-osakeyhtiöillä monta sellaista tilannetta, että tarvitsisi ihan välttämättömiä peruskorjauk-

sia tehdä asunto-osakeyhtiöissä, mutta pankki ei anna lainaa, ja sittenhän taloyhtiöt ja osakeyhtiöt ovat ongelmissa ja sitä kautta myös asuntojen omistajat. Tämä on iso haaste, ja olen tätä aiemminkin ministereiltä kysellyt ja kysyn edelleen nyt teiltä, ministeri, tätä asiaa, vaikka tämä ei suoraan juuri teidän hallinnonalallenne kuulukaan, mutta ehkä saatatte tietää, mistä tässä on kysymys, ja siksi kysyn.

Elikkä valtiontakauksilla on mahdollista ollut rahoittaa asunto-osakeyhtiöitten korjausrakentamisia ja peruskorjauksia. Valtion takausvarauksia muun muassa 2025 oli budjetissa peräti sata miljoonaa euroa, elikkä ei puhuta mistään pienestä asiasta. Ongelma siinä on ollut se, että nämä kriteerit ovat olleet sen verran tiukat, että asunto-osakeyhtiöt eivät ole pystyneet hyödyntämään tätä valtiontakausta siten kuin ehkä oli tarkoitus hyödyntää. Lähinnä kysymys kuuluu, onko tästä tietoa, mitenkä tätä valtiontakausta asunto-osakeyhtiöitten korjausrakentamiseen pystytään edesauttamaan ja minkälaisia kriteeristön muutoksia siinä olisi tulossa, jotta sitä saataisiin paremmin käyttöön ja asunto-osakeyhtiöt saisivat sitten korjausrakentamiseen apua tarvittaessa. Tätä kysyin aiemmin vuosi sitten. Ministeri vastasi silloin, että tämä asia on selvityksessä. Nyt kysyn: onko teillä tietoa tästä asiasta? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

14.31 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka minister Puisto för det här förslaget, för Finland behöver tillväxt. Den här propositionen är en viktig del av möjligheten att vi ska få en större tillväxt till landet och ge bankerna möjlighet — och de ska också ta den — att den maximala löptiden för bostadslån ökas från 30 år till 35 år. Det här är en bra sak för att försöka försnabba till exempel investeringarna och för att folk som har bostadslån ska ha mer pengar att röra sig med under en månads tid, till exempel för att spara eller placera, men också för att konsumera. Vi vet ju att vi har en allt större arbetslöshet för tillfället, och framför allt servicesektorn har lidit av konjunkturerna på sistone, och därför är det här väldigt viktigt. Okej, visst är det så att totalkostnaderna under en längre tid blir större, men oftast brukar ekonomin som man har vara väldigt konkret bunden till just den månaden.

Tässä tuli esille just, että myös pankeilla on tässä vastuuta, että saadaan lisää kasvua Suomelle, ja tämä on yksi mahdollisuus nyt sitten kasvattaa tätä, että ne antavat enemmän asuntolainaa. Tätä kautta sitten tulee työllisyyttä ja rakentamista tähän maahan. Toki myös kuluttajat pystyvät sitten paremminkin käyttämään rahaa päivittäisiin kuluihin ja myös kuluttamaan palveluihin ja niin edelleen. Tiedetään, että pankit ovat vakavaraisia ja senkin takia se riskinottokyky on vahvempi kuin aikaisemmin.

Bankerna är väldigt solida i dag, så därför har man goda möjligheter att ge krediter i fortsättningen. Jag poängterar också att man ju har stresstesterna i framtiden också, så på det sättet har man en god möjlighet att inte ge lån, om man inte vill, till sådana som kanske inte har betalningsförmåga i den takt som man önskar.

Elikkä näen, että on tärkeää, että nyt luodaan edellytyksiä ja että kaikki haluavat nyt sitten saada myös enemmän rakentamista Suomeen. Se on ensisijaisen tärkeää.

Det här lagförslaget ger också möjlighet till att möjliggöra en lägre egenfinansieringsandel på bostäder, och det här för sin del borde hjälpa. Vi får allihopa mycket kontakter kring att man inte får bostadslån, och det här ser jag som en bromskloss för vår tillväxt i Finland. Därför är det här ett bra förslag. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.34 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Eilen kun aloitimme tämän asian kuulemisen hiukan etukäteen, oli mielenkiintoista havaita, että siellä kaikki asiantuntijat eivät olleet samaa mieltä hallituksen esityksen kanssa, mikä oli minulle henkilökohtaisesti kyllä hieman yllätys. Kun täälläkin salissa puheita kuuntelee, niin kaikki ovat hyvin pitkälle sitä mieltä, että näitä laina-aikoja olisi hyvä pidentää. Suomessa on nyt keskimäärin noin 23 vuotta se laina-aika, ja Ruotsissa voidaan olla 50 vuodessakin. Ruotsissahan on käynyt niin, että ihmisillä on enemmän rahaa kuluttaa, mutta he ovat myös samalla sitä sijoittaneet ja vaurastuneet. Tietenkin toivoisi, että Suomessakin näin kävisi, mutta asiantuntijoiden huoli oli se, että ne ihmiset, jotka nytkin miettivät sitä, ostaisivatko hiukan suuremman asunnon, ja vievät tietyllä lailla kireälle tämän lainanoton, ovat näitä, jotka sitten tulevat tätä lainaa hakemaan, ja muutenkin ne, joilla on hiukan huonompi taloudellinen taito. Pelkona heillä oli sitten tämä, että ihmiset tulevat jatkossa ylivelkaantumaan tästä. No, aika näyttää sen.

Yksi tietyllä lailla merkillinen asia meillä Suomessa on se, että mehän käytämme paljon enemmän vaihtuvakorkoisia lainoja kuin muissa Euroopan maissa, mikä tarkoitti esimerkiksi tuossa koronakriisin aikoina ja energiakriisin aikoina, kun korot pomppasivat, että me jouduimme maksamaan selkeästi enemmän sitten näitä korkoja kuin muut maat. Toivoisin, että tällä laina-ajan pidennyksellä nyt ehkä ihmiset siirtyisivät enemmän myös sitten kiinteäkorkoisiin lainoihin, mikä tietyllä lailla helpottaisi sitä painetta siitä, jos nämä muuttuvat.

Teemme tässä varmasti hyvää työtä talousvaliokunnassa ja katsomme ne kriittiset pointit, mutta yllättävän paljon siellä tuli kyllä asiantuntijoilta kritiikkiä tätä kohtaan. Katsotaan, että laista tulee hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.36 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat tässä edellä ovat tuoneet esille oikeastaan kaiken oleellisen, mitä tähän hyvään hallituksen esitykseen liittyy, ja minäkin haluan kiittää ministeriä hyvästä esittelystä ja hallitusta tästä esityksestä.

Suomalaisen suurin yksittäinen investointi, ja monelle myös suurin haave, on se oma koti. Tämän esityksen ytimessä on se, että tämän investoinnin ja sen haaveen toteutumista edesautetaan keventämällä sääntelyä maltillisesti. Eli tämä nykyinen asuntolainojen 30 vuoden enimmäiskesto nostetaan 35 vuoteen ja sitten myös asuntolainojen enimmäislainakattoa nostetaan, mikä edesauttaa myöskin sitä lainansaantia. Taloyhtiölainojen puolelle myöskin tulee joustavoittamistoimia.

On totta, että maltillisesti varmaan riskit nousevat näiden sääntelyn muutosten vuoksi. Mutta on muistettava se, että riskin ottaminen ja riskin kantaminen kuuluvat talouteen, ja semmoinen talous, jossa ei siedetä riskiä, ei myöskään kasva. Tässä haluan yhtyä myös niiden kollegoiden puheenvuoroihin, jotka ovat peräänkuuluttaneet pankkien riskinsietoa.

Tästä on kuultu julkisuudessa puheenvuoroja viime aikoina myös pankkisektorilta. Eli on kysyttävä, onko tämä pankkien luottotappioiden pienuus tietynlainen indisio siitä, että suomalaiset pankit eivät sitä riskiä halua ottaa, ja onko tämä itse asiassa yksi taustatekijä sille, minkä takia paitsi asuntolainaa myöskin sitten yritysrahoitusta on pankeista palautteen perusteella vaikea saada.

No, pankkisektorin toiminta, lainansaanti ja sääntely eivät tietystikään ole niitä ainoita tekijöitä, joita meillä asuntomarkkinalla on vaivaamassa. Eli kyllähän on niin, että rakentamiseen kohdistuu erityisesti pääkaupunkiseudulla voimakasta sääntelyä, ja jossain määrin myöskin voidaan todeta, että tonttimarkkina ei toimi toivotulla tavalla. Pidän ihan perusteltuna esimerkiksi semmoista kysymystä, että minkä takia kunnat panttaavat sitä tonttiomaisuutta odottaen niin sanotusti parempia aikoja. Tällainen tonttipolitiikka ja maapolitiikka eivät ole omiaan ainakaan pitämään huolta siitä, että sitä kohtuuhintaista asumista syntyy markkinaehtoisesti.

Eli kyllä Suomen asuntomarkkinalla on vielä tehtävää, ja tämä on nyt hallitukselta yksi konkreettinen, hyvä toimi, jolla tässä suhdanteessa pyritään helpottamaan sen yksittäisen suomalaisen edellytyksiä toteuttaa oma investointi ja siten myöskin saamaan sitä asuntomarkkinaa toimimaan ja toisaalta rakentamista elvytettyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.40 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Tässä on nyt hyviä ajatuksia muun muassa laina-ajan pidentämisestä ynnä muusta, mutta koko ajan on puhuttu vain siitä, että yksittäinen henkilö on läpäissyt pankin tiukan neulansilmän niin, että hänelle annetaan lainaa. Haluaisin, että pohditaan myöskin sitä, että monet nuoret ihmiset, jotka ovat työ- tai virkauran alussa, haluaisivat oman kodin, haluaisivat oman lainan, mutta he ovat määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa, jolloin lähes aina lainan saanti pankista estyy tätä kautta. Olisiko tälle asialle mitään tehtävissä, niin että näille ihmisille pystyttäisiin antamaan jonkinnäköistä muutakin takuuta — kaikilla ei ole varakkaita vanhempia taikka mitään mökkejä antaa lisävakuudeksi — ja pankille riittäisi lainanantamisedellytys siinä tilanteessa, kun ihminen on vasta määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa? Muun muassa kun poliisi on valmistunut koulusta mutta on määräaikaisessa virassa ja hakee asuntolainaa, niin ei löydy, kun on vasta määräaikainen virka. Olisiko tälle asialle mitään tehtävissä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

14.41 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa puhemies! Puhumme tärkeästä asiasta, ja haluankin kiittää ministeri Puistoa siitä, että tämä esitys on tullut tänne saliin lähetekeskusteluun.

Asuntoa harvoin ostetaan hetken mielijohteesta tai impulsiivisesti, vaan se on elämän suurimpia hankintoja, kuten täällä on jo kerrottu, ja siksi pitää siihen mahdollisuuksia lisätä, ei niitä rajoittaa — samoin kuin velkaantuminen harvoin johtuu siitä, että ostetaan se asunto, koska siinä halutaan ikään kuin itse rakentaa omaa tulevaisuutta ja päättää siitä, miten se tehdään. Tässä on myöskin hyvä, että mennään siihen suuntaan, mitä muutkin Pohjoismaat ovat tehneet, elikkä Ruotsissa on mahdollisuuksia huomattavasti pidempään laina-aikaan kuin Suomessa.

Edustaja Niemi tässä edellä vei osittain samoja asioita, joista itsenikin piti puhua, mutta erityisesti haluaisin todeta sen, että vaikka nykypäivänä olisivat vakuudetkin kunnossa, olisi niitä mökkejä, olisi rikkaita vanhempia, niin siitä huolimatta ei saa lainaa, jos oma maksukyky ei ole riittävä. Pankit ovat hyvin tiukkoja siinä, että se maksukyky ei riitä, vaikkapa juuri siitä syystä, että on vain määräaikainen työ eikä pysyvää tulopohjaa. Esimerkkinä oma asunnonhankintani aikanaan nuorempana konstaapelina määräaikaisessa työsuhteessa: kaksi pankkia ilmoitti, että ei nuorempi konstaapeli ja silloinen puoliso, joka oli sihteeri, Suomeen taloa rakenna, ja kolmas pankki sanoi, että paljonko tarvitsette. Eli riittää, että yksikin uskoo ja hanke voi toteutua, ja laina on tullut kokonaan maksettua, eli riskiä pankille lopulta tästä ei tullut.

Sitten se seikka vielä, minkä haluaisin myöskin nostaa keskusteluun, kun nyt käsitellään tässä laajasti tämä asia ja muutoksia pankkijärjestelmään: pankkien sääntely ja sääntelyn muutostahti ovat sellaisia, joista itse olen huolestunut. Siellä on varsin laaja koulutustarve taas tämänkin muutoksen myötä, ja toivoisin, että tämä käsitellään niin, että ei ole välittömästi tarvetta taas muuttaa uudelleen näitä samoja määräyksiä. Tästä on myöskin kustannusvaikutuksia varsin paljon pankkijärjestelmiin, kun niitä muutetaan tämän lain mukaisesti. Kokonaisuutena muutenkin pankkijärjestelmä on ylisäänneltyä, ja on hyvä, että sinne annetaan vapauksia harkita lainaa, koska pankit tekevät vastuullista työtä siinä, että suomalaiset eivät liikaa velkaantuisi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

14.43 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, niin kuin monet muut puhujat, että tämähän on selvästi markkinoitten haluama muutos, että se laina-aika nostetaan 35:een. Minun mielestäni sen olisi voinut ihan hyvin viedä vielä pitemmällekin, vaikka 40 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Asunnon omistaminen on kulttuurikysymys, mutta se on myös sukupolvikysymys, ja tietenkin, jos ei saa pankista lainaa eikä ole oikein rahaa, niin vaikea sitä asuntoa oikeasti on ostaa. Mutta voi olla, että trendi kulkee siihen suuntaan, että omistaminen ei ole enää niin suosittua kuin se on ennen ollut ja asutaan vuokralla monesta syystä, esimerkiksi näistä epävarmuustekijöistä johtuen.

Arvoisa puhemies! Kysyn vähän samaa kuin edustaja Wallinheimo: miten ministeri näkee, mennäänkö Suomessa enemmän sitä yleiseurooppalaista trendiä kohti, että on kiinteäkorkoinen laina, että luovutaan näistä vaihtuvakorkoisista lainoista? Silloin kun korot nousivat, niin silloin nimenomaan moni keskituloinen ja hyvätuloinenkin perhe joutui siihen ikään kuin kassavirtaongelmaan, että varallisuutta saattoi olla mutta ei ollut enää varaa kuluttaa, kun kaikki rahat menivät lainanmaksuun. Tosin nyt tilanne on korjaantunut ja lainatkin ovat lähteneet tippumaan.

Sitten yleinen huomio on se, että aina kun meillä on jotakin asumisen kanssa ongelmia Suomessa, niin lääkkeeksi haetaan julkista tukea. Minun mielestäni Suomen yhteiskunnassa pitäisi pikkuhiljaa päästä siitä. Milloin on romutuspalkkio, milloin on mikäkin: jos markkinat vähän niin kuin takkuavat jollakin aikajänteellä, niin meidän poliitikkojen pitäisi aina mennä antamaan sitä rahaa, joka joudutaan ulkomailta lainaamaan. Tästä kulttuurista pitäisi päästä pois. Vaikka sitä rahaa ei sinne johonkin toimialaan työnnetä, niin kyllä se tavalla tai toisella joka tapauksessa tulee selviytymään siitä. Jonkun verran voi tuhoa tul-

la, mutta ihmiset löytävät kyllä keinon sitten esimerkiksi asumisessa. Ei sitä liikaa pitäisi mennä tukemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

14.45 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tosiaan tämä varsinainen esitys on varsin maltillinen. Tässähän monet näistä laajennuksista ovat erilaisten lukkojen takana, kuten Finanssivalvonnan johtokunnan päätöksen tai valtioneuvoston asetuksen takana. Myös tämä poikkeus laina-aikojen pituudessa 35 vuoteen kattaa osan noista toimista, joten ajattelen, että tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus, joka ei vaaranna finanssivakautta tai tuo kotitalouksien kannalta kielteisiä vaikutuksia, isommin ainakaan. Se taloyhtiölainojen huoli, mikä täällä ainakin yhden edustajan kohdalta tuotiin esiin, on ihan relevantti, mutta tässäkin tämä liikkumavara on suhteellisen pieni, eli puhutaan 60—70 prosentista. Myös lyhennysvapaan pituus saa olla 12—24 kuukautta, ja lainojen enimmäispituus on tosiaan 30—35 vuotta, eli mitään kovin suurta asiaa tässä ei tehdä, ja tosiaan tässä on asetus takana. Eli tässä on tarkoitus olla nimenomaan suhdanneinstrumentti.

Edustaja Eestilä otti esille kysymyksen, mikä on näkemys tästä korkoinstrumenttien käytöstä Suomen asuntomarkkinoilla. Pitää ihan täysin paikkansa, että suomalaiset ovat käyttäneet vaihtuvakorkoisia lainoja, pääosin euribor 12 kuukautta, ja nyt kun muutama vuosi sitten, vuodesta 22 lähtien, korot alkoivat nousemaan negatiivisesta ensin nollaan ja siitä positiiviseen ja sinne neljän prosentin päälle plus marginaali, niin kyllä se oli merkittävä korkošokki, ja se vaikuttaa nimenomaan, juuri niin kuin kuvasitte, käytössä oleviin varoihin ja sitä kautta muuhun kulutukseen ja tietysti asuntokustannusten hallintaan. Silloin kotitaloudet joutuivat selvästi tiukemmalle. Nyt tämä tilanne on onneksi helpottanut, eli vaihtuvakorkoiset ovat siinä vähän päälle kaksi. Meille tulevat nämä šokit nopeammin kyllä, mutta sitten toisaalta ne taittuvatkin nopeammin, kun meillä on tämä vaihtuvakorkoinen markkina. En itse ehkä uskoisi, että se kulttuuri nyt ihan nopeasti lähtee vaihtumaan esimerkiksi keskieurooppalaiseen suuntaan, mutta kiinteillä koroilla on etunsa ilman muuta, ja monet ovat varmaan tämän havainneetkin.

Minun täytyy tsekata tämä edustaja Suhosen ottama asia tarkemmin vielä. Ja nämä määräaikaisuudet, mitä edustaja Niemi otti esille: Pankkien asiakasarviointi ja luottotietoarviointi on tietysti hyvin relevantti näkökohta, siis määräaikaisuudet, mutta näkisin myös, että kun työelämä pirstoutuu ja tulee enemmän määräaikaisuuksia ja osa-aikaisuuksia ja työn ja yrittäjyyden yhteensovittamista, niin tämä on entistäkin relevantimpi kysymys. Tämä on varmasti yksi osasyy siihen, miksi — kuten edustaja Lyly itse asiassa otti esille — kaupungeissa vuokra-asuminen on yleistynyt. Eli tässä suhteessa näkisin, että tässä on tapahtunut trendin muutos Suomessa. — Tässä ehkä päällimmäiset. Kiitoksia, puhemies ja edustajat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika on nyt päättynyt. Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.50.

———

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.32.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Siellä edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.32 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vielä päivän keskustelua, kun tässä oli hyviä kommentteja vielä matkan aikana, mitä tähän lakiesitykseen tulee, jossa mahdollistetaan laina-aikojen pidentämistä ja sitten myöskin omavastuuosuuden muuttamista 90:stä 95 prosenttiin. Tässä lakiesityksessä jää vähän vähemmälle huomiolle se, että kun täällä kyllä mainitaan, että säästämisaste on noussut ja nuoret kun hakevat ensiasuntoa, niin asunto ei enää ole heille semmoinen säästämiskohde, vaan se käyttäytyminen on tässä mielessä muuttunut. Se säästämiskohde, jos varaa on, on se, että sitten laitetaan sellaisiin kohteisiin kuin rahastoihin ja muihin vastaaviin tulevaisuutta varten. Siinä on se hyvä puoli, että se ei ole paikkakuntasidonnaista eikä muuta, niin että silloin, kun on tarve siirtyä jonnekin, ei ole sidottu siihen asuntoon.

Arvoisa rouva puhemies! Asuntoon sijoittamisessa, kun se on suurin varallisuuserä yleensä tavallisilla ihmisillä, myös se asunnon sijaintipaikkakunta on aika merkittävässä roolissa, ja se merkitys vielä muuttuu vuosien aikana. Ollaan nähty niitä teollisuuspaikkakuntia, joilla teollisuus on saneerannut toimintoja ja lakannut, ja se asuntojen arvo on mennyt siinä samalla. Meni työpaikka, ja meni asuntojen arvo. Tämä on tavallaan täällä taustalla, ja sekin luo sitä epävarmuutta, että ihmiset eivät asuntoihin sitten välttämättä sijoita.

Sitten tässä vielä esimerkki havainnollistaa sitä, kuinka paljon laina-ajan pidentäminen 30:stä 35 vuoteen tarkoittaa. Esimerkiksi 125 000 euron annuiteettilainan, jonka korko on kolme prosenttia, kuukausierä 30 vuotena on 527 euroa ja lainan kokonaiskorkokulut ovat 65 000 euroa. Jos laina-aikaa pidennetään 35 vuoteen, korko myös kolmessa prosentissa, kuukausierä on 481 euroa ja lainan korkokulut ovat 77 000 euroa sinä aikana. Eli 46 euroa kuukausierä pienenee. Jokainen ymmärtää, että kun se putoaa viidestäsadasta 46 euroa alaspäin, niin se ei isoa ryntäystä aiheuta tällä lainamarkkinalla niin, että asuntoihin ruvetaan sijoittamaan. Tämä on oikeansuuntainen toimi, mutta se ei välttämättä myöskään tee sitä, että asuntoihin sijoitetaan tässä mielessä enemmän.

Sitten tämä säästämisasteen kasvu. Se tulee myös monesta muusta asiasta. Äsken kuvasin sitä asuntoon sijoittamisen riskiä sijoittamispaikkakuntaan, mutta on myöskin niin, että kun peruspalveluja on heikennetty, niin nyt jo säästetään sitä varten. Työttömyyden pelko on aika iso, ja säästämisasteet menevät siihen suuntaan, jos on mahdollisuutta. Sitten mietitään sitä, että pahan päivän varalle ja kaikkien muittenkin tilanteitten osalta säästäminen on kasvanut. Tämä puoli on täällä vastassa, kun mietitään, saadaanko tällä asialla eteenpäin näitä toimintoja.

Sitten on myös laina-aikojen pidentyminen. Tässä lakiesityksessä hyvin kuvataan sitä, kuinka laina-ajat ovat hiljakseen pidentyneet 30 vuoteen. Ei mitään dramaattista ole tapahtunut, niin että tämäkään ei nopeasti johda siihen, että tämä tuo nopeutta tämän asian osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten kun täällä tuli tähän tonttitarjontaan ja muuhun rakentamiseen liittyviä asioita, niin joka tapauksessa voi sanoa, että aina kun on niukkuutta tarjonnasta, tonteista tai sitten rakentamismuodoista, kohtuuhintaisesta asumisesta tai muusta, niin nämä markkinat reagoivat niin, että se nostattaa hintoja, ja sillä voi olla jopa suurempi vaikutus kuin tällä, mitä nyt tässä ollaan tekemässä.

Muuten tämä lakiesitys on hyvä, mutta siinä olisi pitänyt olla ensiasuntojen osalta varainsiirtoveron huojennus ja sitten näitä muita huomioita, joita tässä toin esiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.